

Ontwikkelingen A8-A9 en ICOMOS/Unesco Werelderfgoed Stelling van Amsterdam

**Interpellatiedebat fracties SP, ChristenUnie-SGP en GroenLinks
Statenvergadering Noord-Holland - maandag 8 oktober 2018**

Deel A

Er is de afgelopen jaren veel gesproken over de mogelijke verbindingsweg A8-A9. De Staten hebben veelvuldig gediscussieerd over nut en noodzaak, en daarbij als uitgangspunt nemend enerzijds de leefbaarheid in Krommenie langs de huidige N8, anderzijds de doorstroming van het autoverkeer in de regio Zaanstad-Amsterdam

De door sommigen gewenste verbindingsweg doorkruist in elk geval Unesco Werelderfgoed “Stelling van Amsterdam”. In enkele vergaderingen van de commissie Mobiliteit en Financiën van de afgelopen maanden heeft een deel van de fracties op een heldere manier aangegeven dat zij het niet acceptabel vinden als door de komst van een verbindingsweg de Stelling van Amsterdam haar erfgoedstatus zou verliezen.

ICOMOS, adviesbureau voor Unesco, rapporteerde dat met de verschillende voorliggende varianten de erfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam gevaar liep – ICOMOS accepteert geen enkele verbindingsweg A8-A9, althans niet de opties zoals die in de plannen worden geschetst.

Inmiddels koos GS voor de Golfbaanvariant, als voorkeursvariant. Wetende dat ICOMOS deze variant niet op deze wijze zou goedkeuren is er overleg gestart met de ministeries van OCW en I&W, om te zoeken naar een oplossing die de kans dat ICOMOS zou adviseren aan Unesco de erfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam af te halen, zou minimaliseren. Samen met de ministeries werd een redeneerlijn opgesteld, die ertoe leidde dat er een ‘landschapsplan’ zal worden opgesteld. ICOMOS noemde de landschapssituatie in het betreffende gebied nu al een ernstige bedreiging voor de erfgoedstatus en het landschapsplan moet eerst de huidige situatie verbeteren. Op basis van die “nieuwe” situatie moet dan gekeken worden of een verbindingsweg ingepast kan worden zonder dat de erfgoedstatus zal worden ingetrokken.

In de afgelopen commissievergadering waarin het project A8-A9 aan de orde kwam is op zijn minst de veronderstelling gewekt, dat onze provincie een grote rol speelt in het opstellen van een landschapsplan, waarbij GS aan gaf uit te gaan van de Golfbaanvariant. Er is gesproken over het verdiept aanleggen van de Golfbaanvariant.

Dankzij een WOB-verzoek, gedaan door een bewoner in het plangebied, werd duidelijk dat niet de provincie, maar het ministerie de contacten onderhoudt met ICOMOS. Na opstellen van een landschapsplan legt het ministerie van OCW het plan ter keuring voor aan ICOMOS. ICOMOS geeft geen adviezen, maar geeft alleen een oordeel op basis van wat wordt voorgelegd.

Enkele andere fracties stelden naar aanleiding van de uitkomsten van het genoemde WOB-verzoek schriftelijke vragen. Uit de antwoorden werd nog maar weer eens duidelijk dat ICOMOS geen enkele optie accepteert zoals die nu voorliggen, maar ook dat ICOMOS niet zal accepteren als er variaties in de bestaande opties zouden worden aangebracht. Er zal gezocht moeten worden naar nieuwe opties. Zo zal een verdiepte aanleg van de Golfbaanvariant niet worden geaccepteerd.

Een verdiepte ligging van de Golfbaanvariant is wel ter sprake gekomen in de commissievergaderingen. Uit de uitkomsten van het WOB-verzoek is naar voren gekomen dat GS op de hoogte was van een waarschijnlijke afwijzing van de verdiepte aanleg van de Golfbaanvariant door ICOMOS, en dat dit al eind 2017 duidelijk was.

Met het duidelijk worden van de onderlinge verhoudingen tussen Unesco, ICOMOS, het ministerie van OCW, het ministerie van I&W en de provincie Noord-Holland lijkt het zo te zijn dat elke discussie en elk debat over de mogelijke verbindingsweg voorlopig zinloos is, omdat gewacht moet worden op het gereed komen van het landschapsplan, nee: zelfs op het wachten op een ICOMOS-advies op basis van dit landschapsplan, nee: zelfs op het wachten op een ICOMOS-advies op basis van de inpassing van de Golfbaanvariant in het landschap met inachtneming van het landschapsplan.

- 1. Is GS het met ons eens dat ICOMOS in haar rapportage klip-en-klaar heeft aangegeven dat “geen enkele optie zoals die voorligt” behoud van de erfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam zal garanderen?
Graag een verheldering waarom zij deze vraag met ‘ja’ of met ‘nee’ beantwoordt.**
- 2. Is GS van mening dat zij in de commissievergaderingen nadrukkelijk en duidelijk heeft aangegeven dat ICOMOS alleen in contact staat met het ministerie en niet of althans niet direct met de provincie?**
- 3. Wist GS al vanaf eind 2017 dat een verdiepte aanleg van welke van de toen voorliggende varianten dan ook niet door ICOMOS zou worden geaccepteerd?
En zo ja: waarom kiest GS dan toch uit die voorliggende varianten een voorkeursalternatief?**
- 4. Vindt GS dat zij de Staten op een gedegen en correcte wijze heeft geïnformeerd over het proces rond de advisering van ICOMOS in relatie tot het kiezen van een definitieve voorkeursvariant en het besluiten tot het opstellen van een landschapsplan?
Graag een uitgebreide toelichting.**
- 5. Is GS het met ons eens, dat de Staten van Noord-Holland in feite buiten spel staan tot het moment dat ICOMOS haar advies heeft uitgebracht op het straks door het ministerie van OCW ingebrachte landschapsplan waarin de huidige Golfbaanvariant is ingepast?
Zo nee: hoe denkt GS hier anders over?
Zo ja: wat vindt GS van deze situatie?**

Deel B

Op 18 september jl. heeft GS heeft de gestelde schriftelijke vragen over de openbaar geworden mail dd. 22 december 2017 van ICOMOS aan het ministerie van OCW beantwoord. In de beantwoording concludeert GS dat de mail geen nieuwe informatie bevat en daarom niet met PS gedeeld had hoeven worden. Dat is op z'n zachts gezegd een bijzondere interpretatie van de feiten.

Feit is dat het ministerie van OCW aan ICOMOS om verduidelijk heeft gevraagd *“on behalf of the vice-governors of the Province of North-Holland”*. Het college heeft dat plan op 22 november aan PS aangekondigd met de woorden: *“Wij willen, voordat wij conclusies trekken uit dit advies, eerst duidelijkheid hebben over wat wel en niet mogelijk is. Die duidelijkheid willen wij krijgen door ICOMOS op een aantal zaken verduidelijking te vragen en daarover vervolgens in gesprek te treden met de ministers van OCW en I&W.”*

De exacte formulering van de verduidelijkende vragen is via het WOB verzoek bekend geworden. De eerste twee vragen in de mail van 11 december 2017 starten met de zinssnede: *“Our conclusion is”* en eindigen met de zin *“Do you agree with this conclusion?”*

6. **Interpreteert GS de antwoorden op beide vragen in de mail van ICOMOS op 22 december 2017 als een instemming met de conclusies zoals die door GS waren geformuleerd? Zo ja, kunt u dat uitleggen?**
7. **Heeft GS haar eigen conclusies herzien op basis van de antwoorden in de mail van ICOMOS?**
8. **Bent u het met ons eens dat de antwoorden die conclusies falsificeren, geïnterpreteerd kunnen worden als antwoorden die meer duidelijkheid bieden over wat wel en niet mogelijk is?**
9. **Bent u het met ons eens dat een antwoord dat dwingt tot het herzien van een foutieve conclusie over een rapport beschreven kan worden als “een nieuw inzicht”?**

Het laatste deel van het antwoord op de eerste vraag luidde: *“Therefore, the Mission report suggested “other options” rather than “other design options” as it considered that none of the current options, or modifications to these, were feasible.”*

10. **Bent u het met ons eens dat ICOMOS hier benadrukt dat de conclusie van het rapport is dat een oplossing gezocht moet worden in andere opties en niet in aanpassingen van bestaande varianten?**

Over de uitkomst van de verduidelijking heeft college van GS op 26 april met de Staten gedeeld: *“Naar aanleiding van de reactie van ICOMOS is nogmaals teruggekeken op het proces en of er nieuwe inzichten zijn die aanleiding vormen om andere opties dan wel alternatieven (opnieuw) te beschouwen.”*

11. **Hoe kunt u deze mededeling rijmen met de extra duidelijkheid over wat wel en niet mogelijk is en het nieuwe inzicht dat de antwoorden van ICOMOS hebben opgeleverd en de nadruk die in de antwoorden wordt gelegd op de noodzaak om de oplossing te zoeken in andere opties?**

In de Redeneerlijn die op 26 april 2018 aan de Staten is gezonden wordt uitgelegd dat GS een Landschapsplan gaat ontwikkelen op basis van het Golfbaantracé. De verduidelijking die ICOMOS biedt in haar mail van 22 december wordt daar niet expliciet in genoemd.

12. **Kunt u zich voorstellen dat de Staten de Redeneerlijn anders zouden hebben beoordeeld wanneer de verduidelijking door ICOMOS wel expliciet gedeeld was met de Staten?**

13. **Bent u het met ons eens dat de discussie en de besluitvorming over de Redeneerlijn daarom opnieuw gedaan moet worden?**

In haar rapport van november 2017 schreef ICOMOS ook: *“Thirdly, the mission suggests that in response to these issues, more detailed strategic approaches need to be developed for the property as a whole and its wider setting, particularly in relation to infrastructure, as considering infrastructural projects on a one-by-one basis within the narrow confines of segments of the property is particularly difficult, as this report has shown.”*

14. **Bent u het – gezien de stellige uitspraken van ICOMOS over de onhaalbaarheid van de aanpassing van bestaande opties en bovenstaande passage – met ons eens dat het nu verstandiger is om een omvattend gebiedsplan te ontwikkelen waarin alle opgaven, bedreigingen en kansen van het gebied meegenomen worden?**

Deel C

GS stelt zich in haar beantwoording van de schriftelijke vragen over de A8-A9 op het standpunt dat er niets nieuws onder de zon is. Het ICOMOS heeft in november aangegeven dat ze de voorliggende opties niet kunnen steunen en herhaalt dat in december. Geen enkele reden dus om PS actief te informeren. “Omdat de mail van 22 december geen nieuwe informatie (onderstreping AH) opleverde was er voor ons geen aanleiding om u aanvullend te informeren”. Het is daarbij voor GS duidelijk van belang dat ICOMOS heeft aangegeven dat er “op dit moment” geen steun kan worden geven (de formulering wordt herhaaldelijk en onderstreept opgenomen door GS). De suggestie is dat met de nu gekozen aanpak voor een landschapsplan die steun uiteindelijk wel verleend zou kunnen worden.

In de mail van 22 december reageert ICOMOS op een direct verzoek van GS. Inderdaad citeert ICOMOS daar het eerdere standpunt uit het advies (inclusief “at the current time”). ICOMOS voegt echter iets toe: “It [the advisory mission, AH] did not consider that there were any modifications that could be made to the current options to make them feasible” en zegt dat “none of the current options , or modifications to these were feasible”. Daarmee verduidelijkt en scherpt ICOMOS haar eerdere standpunt aan.

15. Kan GS aangeven hoe zij de hierboven geciteerde passages weegt en waarom zij van mening is dat dit geen nieuwe informatie bevat en een herhaling is van het advies uit november?

Als GS dan expliciet vraagt naar de mogelijkheden van een eventuele verdiepte aanleg van de weg herhaalt ICOMOS dat er naar andere alternatieven moet worden gezocht en dat een verdiepte aanleg van de weg niet afdoende is. Tot slot vraagt GS of een verdiepte aanleg onderzocht kan worden als een mogelijke aantasting van de OUV van het gebied wordt gecompenseerd door herstelmaatregelen die bijdragen aan de kwaliteit en openheid van het landschap ter plekke. Weer herhaalt ICOMOS haar afwijzing.

16. Kan GS aangeven of en zo ja waar in het advies van november wordt gesproken over de verdiepte aanleg van een variant?

17. Als er in het advies van november niet wordt gesproken over de verdiepte aanleg van een variant, hoe kan GS dan beweren dat er in december geen nieuwe informatie beschikbaar was? Pas na haar expliciete vraag op dat punt heeft ICOMOS er immers iets over gezegd.

In de Redeneerlijn van 18 april 2018 stelt GS: “De aandachtspunten van ICOMOS lijken bij een verdiepte ligging van het wegtracé, inclusief een verdiepte aansluiting op de A9, een goede invulling te geven”.

18. Waarom verwijst GS in haar Redeneerlijn van april niet naar de afwijzing van ICOMOS ten aanzien van een mogelijk verdiepte aanleg van een variant (met of zonder compensatie)?

19. Hoe rijmt GS haar suggestie dat een verdiepte ligging kansen zou bieden om tegemoet te komen aan de aandachtspunten van ICOMOS met de expliciete afwijzing van ICOMOS op dit punt?

De mogelijk verdiepte aanleg van de Golfbaan (of een andere)- variant was ook onderdeel van de beraadslagingen in de commissie. De commissie deed dat zonder dat zij kennis had van de inhoud van de email van 22 december en nadat zij in de Redeneerlijn had kunnen lezen dat een verdiepte aanleg mogelijk een oplossing zou bieden voor de door ICOMOS gesignaleerde knelpunten.

20. Is GS het met interpellant eens dat PS als zij wel had beschikt over de informatie in de email, mogelijk tot een andere afweging had kunnen komen ten aanzien van de door GS voorgestelde voorkeursvariant en haar opmerkingen over een verdiepte aanleg ervan?

In de beantwoording van de schriftelijke vragen van de ChristenUnie-SGP staat dat GS op 23 januari 2018 op de hoogte is gesteld van het standpunt van ICOMOS zoals verwoord in de mail van 22 december 2017. Tegelijkertijd hebben we een mail van 3 januari 2018 van het Ministerie van OCW gericht aan de provincie NH waarin wordt gesproken over de reactie van ICOMOS, waarin wordt verwezen naar een ambtelijk overleg van 15 januari.

21. Kan GS uitleggen hoe de chronologie precies in elkaar zit? Wanneer is de portefeuillehouder geïnformeerd en wanneer GS?

22. Wij ontvangen graag een volledig leesbaar afschrift van de mail van 3 januari van het Ministerie aan de provincie. Kan GS dat afschrift beschikbaar stellen aan PS?